

כיתה
א'

מתגברים, מתחשבים ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

הקדמה

"אין דבר טוב, ואין שלום יוצא מתוך מריבה" (שמות רבה ל')

עבודת המידות נחשבת לאחד הערכים העליונים ביהדות בכלל ובשיטת המוסר בפרט. היכולת להתמודד עם חילוקי דעות הקיימים בכל חברה, עשויה לשמש כיסוד לרכישת מידות טובות רבות ולהוביל להתנהגויות חברתיות חיוביות נוספות. גילויי התחשבות, הבנה, ותרנות, סובלנות והקשבה אמפתית- הם חלק ממערך התנהגויות חיוביות הנרכשות באמצעות אימון ותרגול בנושא ניהול קונפליקטים. תרגול התנהגותי מתמיד באופן ההתמודדות עם קונפליקטים המתעוררים בחברה, עשוי להביא לשנוי חיובי ומבוקש בהתנהלות החברתית, ואף להביא את היחיד לעבודה מתמדת על מידותיו ולעוררו לכך.

רציונל

קונפליקט הינו התנגשות בין צדדים בעלי צרכים, אינטרסים, רגשות, דעות, אמונות ו/או ערכים שאינם מתיישבים אלו עם אלו. הקונפליקט מהווה תופעה אנושית טבעית ועשוי להתגלע במערכות היחסים שבין יחידים, קבוצות, חברות, ארגונים ומדינות.

קיימות גישות שונות ביחסה של החברה לקונפליקט: האסכולות המסורתיות דוגלות במניעת קונפליקטים בכל מחיר כיוון שלשיטתן הם מזיקים למערכות היחסים בחברה. האסכולות של "יחסי האנוש" מתייחסות אל הקונפליקט כאל תופעה בלתי נמנעת שאינה מזיקה כל עוד יילמדו הדרכים לתעל את הקונפליקט לטובת החברה ולקידומה.

אסכולות הקונפליקט המאוחרות יותר טוענות כי הקונפליקטים עשויים לשמש מנוף לצמיחה ולהעצמה ומשום כך יש לעודד אותם.

מכל מקום, גישות אלה ואחרות מחדדות את הצורך בגיבוש דרכי פעולה והסכמות שיסייעו ליחיד ולקבוצה לנהל את מצבי הקונפליקט בדרך יעילה, המקדמת את מטרותיהם והתורמת ליחסים ביניהם. דרכי פעולה אפשריות עשויות להתגבש בעקבות שיח המברר את הדרכים לגלות איפוק במצבים בהם מתעורר קונפליקט סביב השימוש בציד המשותף.

השותפים במצבי קונפליקט המתפתחים לכדי אלימות פיזית או מילולית הינם: פוגע/ים, נפגע/ים וסביבה. לכל אחד מהם תפקיד משמעותי בניהול הקונפליקט תוך גילוי איפוק: הימנעות מאימפולסיביות, ויתור ונסיגה, ערנות לצורכי האחר והתחשבות בהם, שימוש בשפה מכבדת, חיפוש אחר פתרון מקדם לבעיה בעקבותיה התעורר הקונפליקט, דיבור פנימי ושכנוע עצמי בדבר חשיבותה של התגובה המתונה.

מטרות

- בירור תפיסות עולמן של התלמידות ביחס לניהול הקונפליקטים המתעוררים סביב השימוש בציד המשותף.
- העלאת המודעות להשפעותיה של ההתנהגות המאופקת על השותפים לקונפליקט ועל סביבתם.
- בחינת הדרכים לגלות איפוק במצבי קונפליקט.

מודל ההפעלה

מהלך ליצירת צרור המפתחות "מתגברים, מתחשבים ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים".

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

שת"ים בעקבות הצבע האדום

התבוננו באיור שלפניכם המציג את איילת, חנה ונעמה העוסקות בפעילות יצירתית:

איילת, חנה ונעמה מציירות בהנאה את המקום בו כל אחת מהן אוהבת לשחק, לבלות ולהיות בשעות הפנאי. איילת מציירת את השדה הפורח שמאחורי ביתה, נעמה מציירת את גן השעשועים שבשכונתה וחנה מציירת את הבית שלה. שלושתן משתמשות בצבעים שבסלסלה אותה הניחה המורה במרכז הקבוצה. איילת וחנה עומדות לסיים הציורים שלהן: לאיילת נותר לצבוע את עלי הכותרת של הכלנית ולחנה נותר לצבוע את גג הרעפים של ביתה. בדיוק באותו הרגע הושיטו שתיהן את היד לעבר סלסלת הצבעים המשותפת על מנת להשיג את הצבע האדום היחיד שהיה בה.

בירור תפיסות עולם ביחס לניהול קונפליקטים בדגש על איפוק

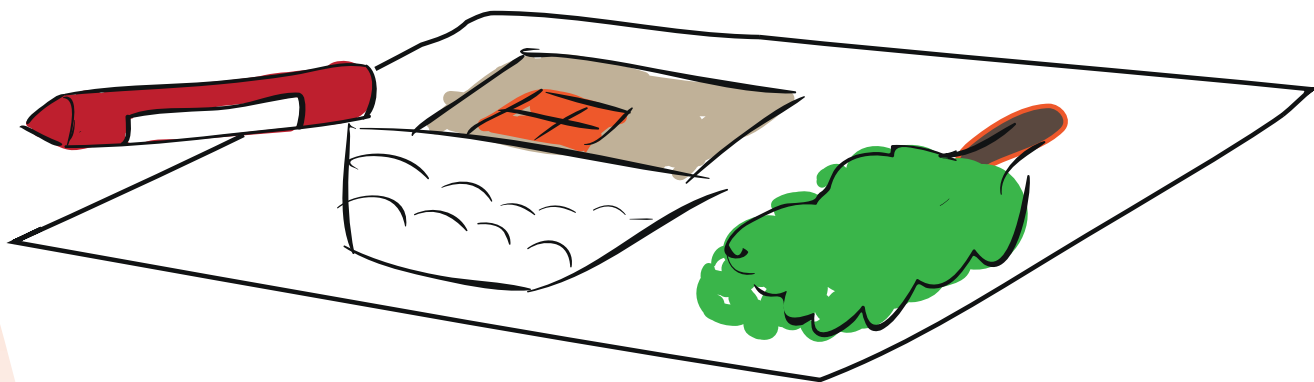
ברגע בו גם איילת וגם חנה ניסו להשיג את הצבע האדום היחידי שהיה בסלסלה התרחש ביניהן קונפליקט.

א. שערן: כיצד התנהל הקונפליקט?

- מה הרגישה כל אחת מהבנות (איילת, חנה ונעמה) ברגע הקונפליקט? מדוע?
- מה חשבה כל אחת מהבנות ברגע הקונפליקט? מדוע?
- מה אמרה/עשתה כל אחת מהבנות ברגע הקונפליקט? אם לדעתכן הייתה פגיעה פיזית או מילולית, תארו: מי מהן היא הפוגעת? כיצד פגעה? מי היא הנפגעת? מי הייתה בסביבתן וכיצד התנהגה?
- איך הסתיים הקונפליקט? כיצד הרגישה כל אחת מהבנות? מדוע?

ב. דונו: מה באחריותה של כל אחת מהבנות (איילת, חנה ונעמה) לעשות על מנת לא לפגוע פיזית או מילולית בחברתה בזמן הקונפליקט? (תוכלו להתייחס להתנהגויות כמו: לגלות איפוק, לוותר, להתחשב, להשתמש במילים מכבדות, לפנות לחברה בצורה מכבדת, להקפיד על טון דיבור נעים ועל שפת גוף מכבדת).

ג. איילת כעסה על כך שחנה ניסתה להשיג את הצבע האדום לו הייתה זקוקה בעצמה. היא עמדה לדחוף את ידה של חנה כדי להגיע אל הצבע האדום לפנייה. רגע לפני שפגעה בחנה, החליטה איילת לגלות איפוק.

יש לי הכוח לגלות איפוק

התבוננו באיורים שלפניכן המתארים דרכים שונות בהן יכלה לבחור איילת על מנת לגלות איפוק:

אפשרות א'

"אצבע את הכלניות
בצבע צהוב".

אפשרות ב'

"קחי, אני יודעת שחשוב
לך לצייר את הציור".

יש לי הכוח לגלות איפוק

אפשרות ג'

אפשרות ד'

- תארו מה עושה איילת בכל אחד מהאיורים וציינו מהי הדרך בה בחרה לגלות איפוק (תוכלו להתייחס ל: ויתור, התחשבות, חיפוש פתרון אחר, דיבור פנימי).
- נחשו מהי הדרך בה בחרה איילת לנהוג ושערו במה תרמה התנהגות זו לאיילת, לחנה, לנעמה ולשאר הבנות בכיתה.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

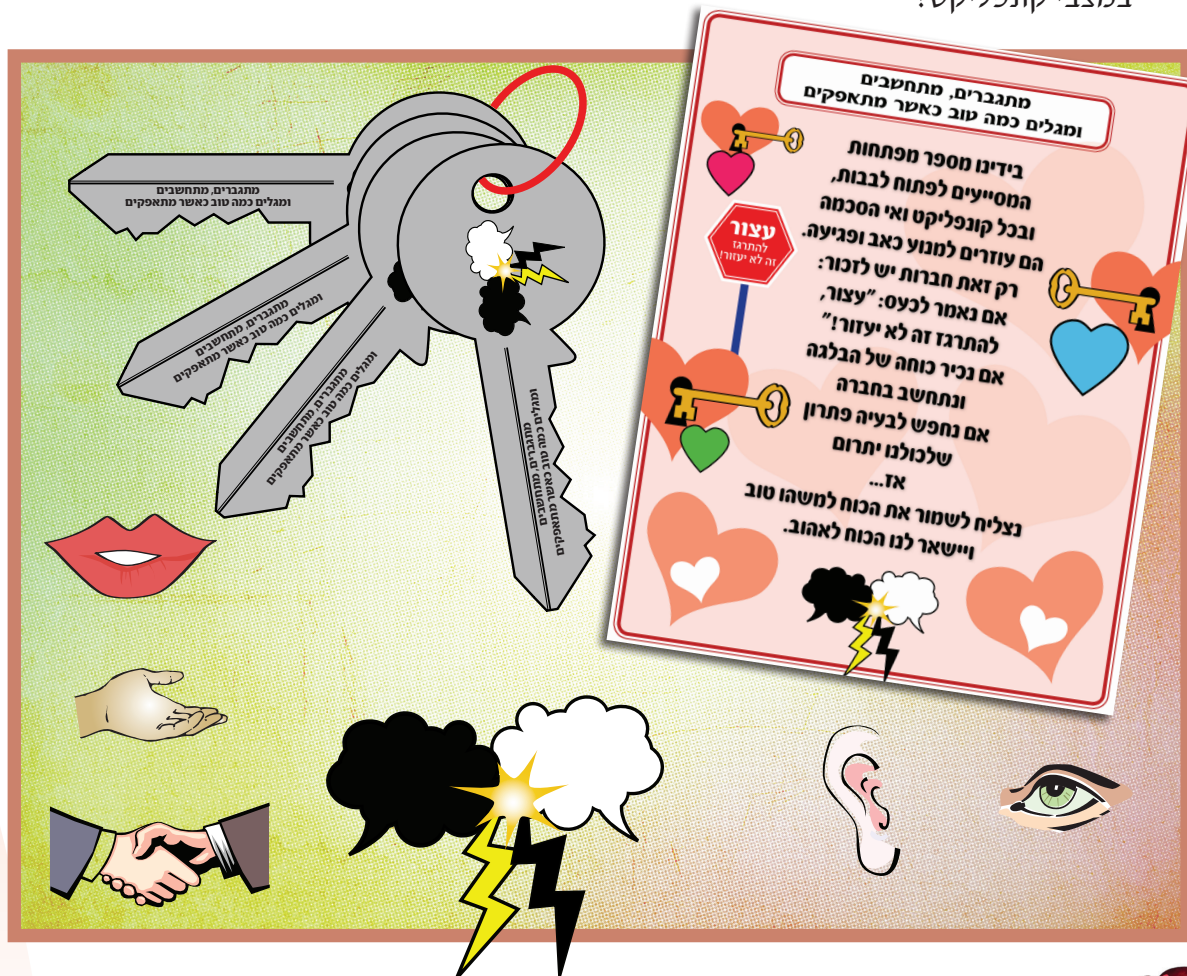
התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הל"ב
החינוך לחיים בחברה

מתגברים, מתחשבים ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

- תארו מצבים נוספים בהם יכול להתעורר בקרב בנות כיתה א' קונפליקט סביב השימוש בציוד המשותף (כמו: ספרי הספרייה הכיתתית, מגירות אישיות לספרים ולחבורות, מתלה לתליית מעילים, השולחן הקבוצתי, משחקי קופסה, מתקנים באולם ההתעמלות, שטחי החצר והמגרש, הברזייה).
- בררו כיצד ניתן לגלות איפוק במצבים אלה ולהימנע מפגיעה בחברות.
- בחנו אילו מההתנהגויות שצינתן תוכלו ליישם בקונפליקטים המתרחשים בחברת הבנות בכיתתכן. מדוע חשוב שתעשו זאת?
- במצבי קונפליקט חשוב שכל השותפים יתגברו ויתחשבו. למה הכוונה בביטוי "מגלים כמה טוב כאשר מתאפקים"? כיצד ההתנהגויות שצינתן יכולות לסייע לכן לגלות כמה טוב כאשר מתאפקים במצבי קונפליקט?

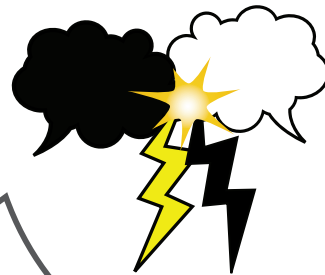

מתגברים, מתחשבים ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

נסחו שלוש התנהגויות מתוך אלו עליהן שוחחתן, וכתבו אותן על גבי המפתחות שלפניכן. צרו את צרור המפתחות "מתגברים, מתחשבים ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים".

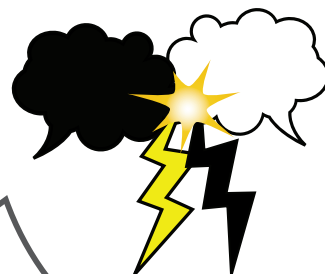
מתגברים, מתחשבים
ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

מתגברים, מתחשבים
ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

מתגברים, מתחשבים
ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים

**מתגברים, מתחשבים
ומגלים כמה טוב כאשר מתאפקים**

**בידינו מספר מפתחות
המסייעים לפתוח לבבות,
ובכל קונפליקט ואי הסכמה
הם עוזרים למנוע כאב ופגיעה.
רק זאת חברות יש לזכור:
אם נאמר לכעס: "עצור,
להתרגז זה לא יעזור!"
אם נכיר כוחה של הבלגה
ונתחשב בחברה
אם נחפש לבעיה פתרון
שלכולנו יתרום
אז...**

**נצליח לשמור את הכוח למשהו טוב
ויישאר לנו הכוח לאהוב.**

קראו את הטקסט שלפניכם

וזוהו את הקשרים בין הכתוב בו לבין הדברים עליהם שוחחתם.

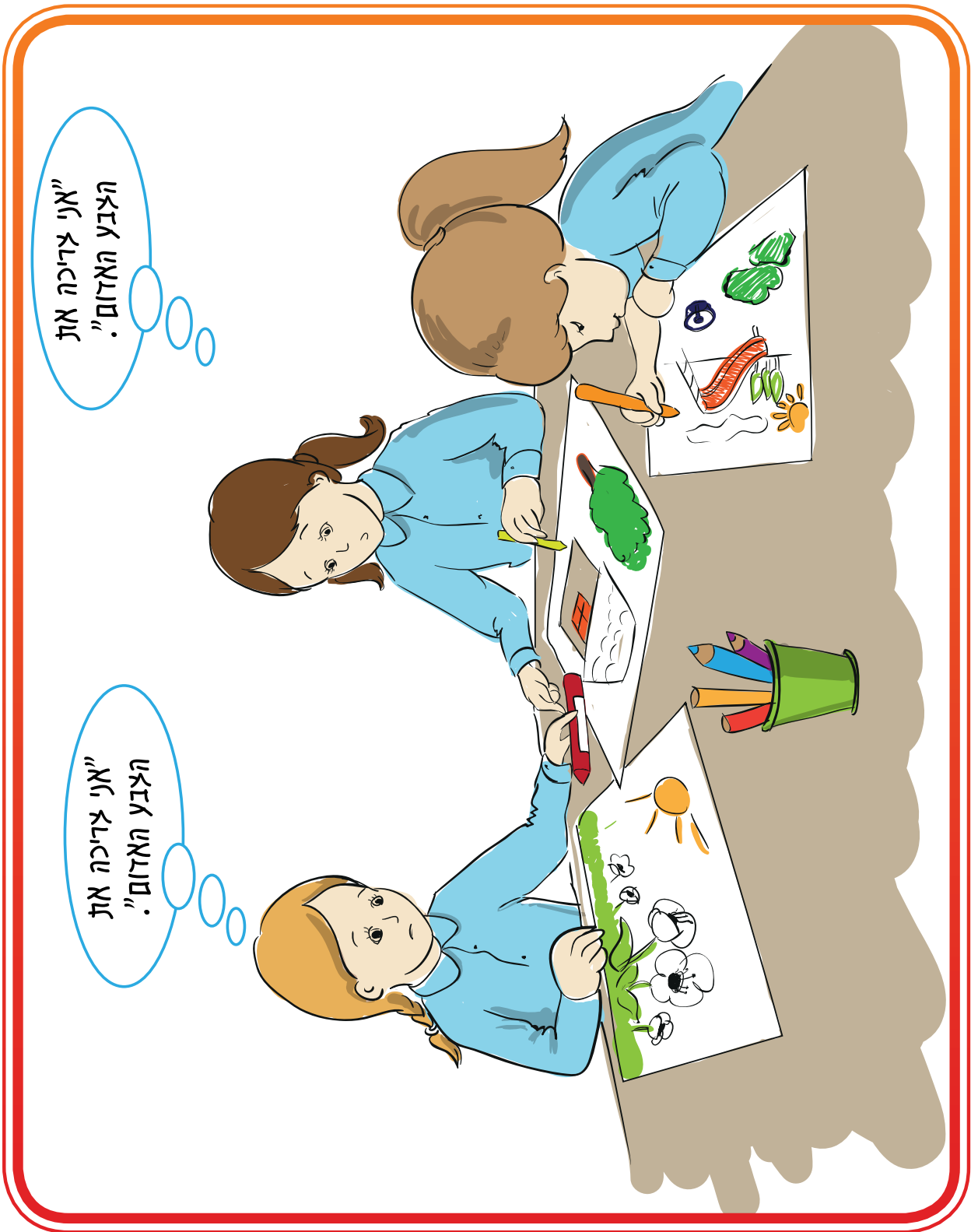
"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

**מפתח הל"ב
החינוך לחיים בחברה**

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - ניהול קונפליקטים

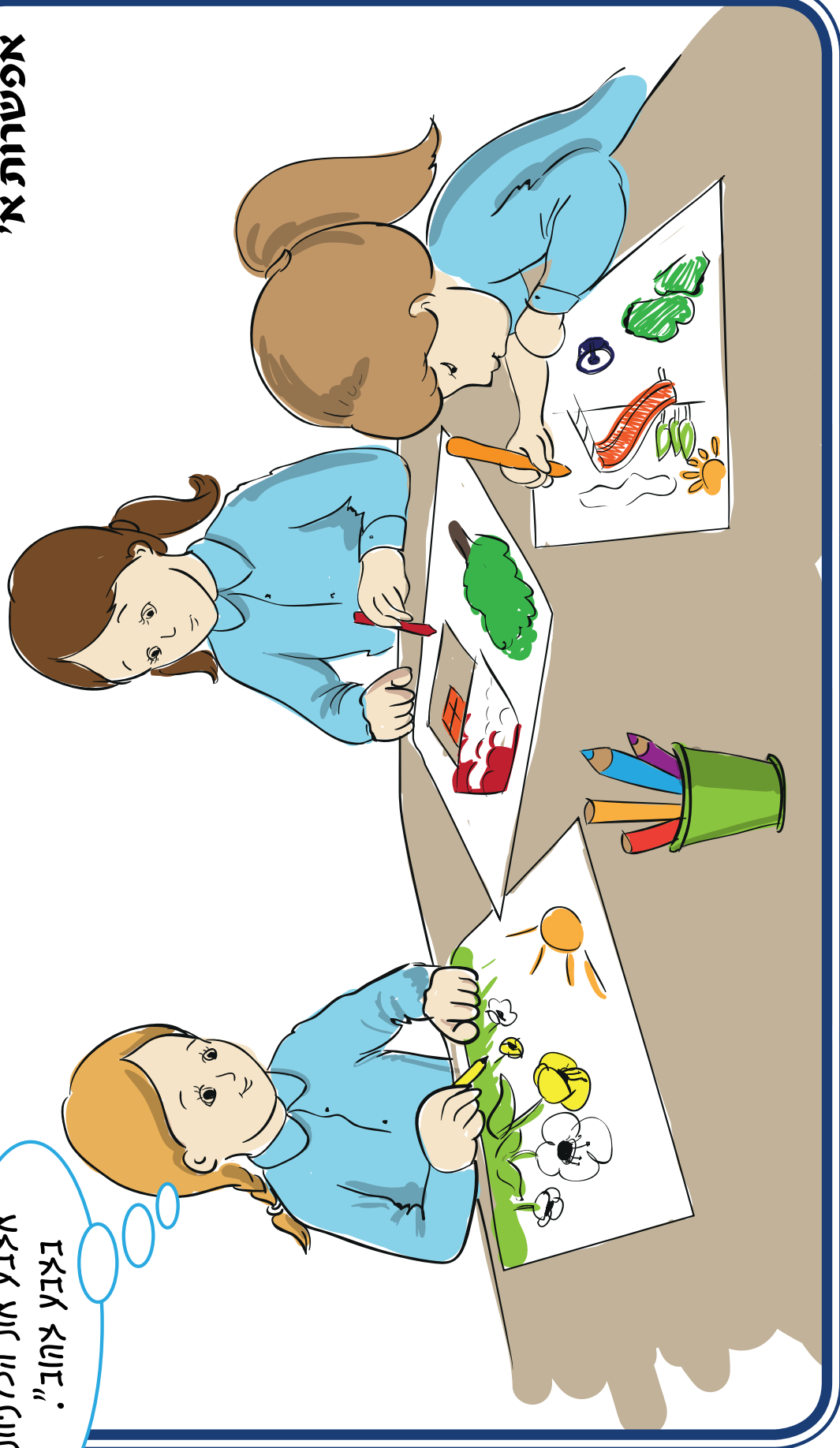

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלי"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

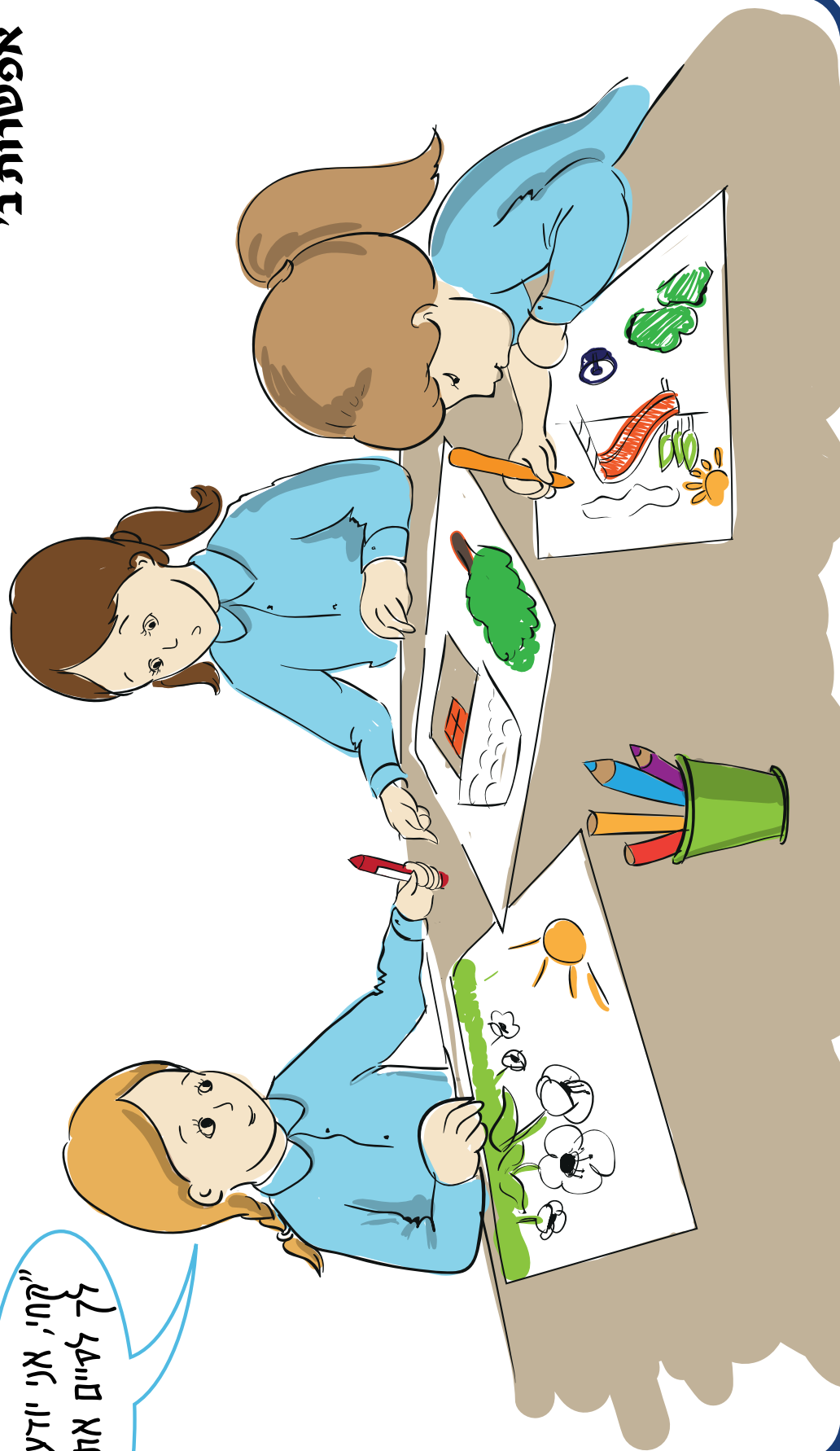
אפשרות א'

"אצבע את הכלניות
בצבע צהוב."

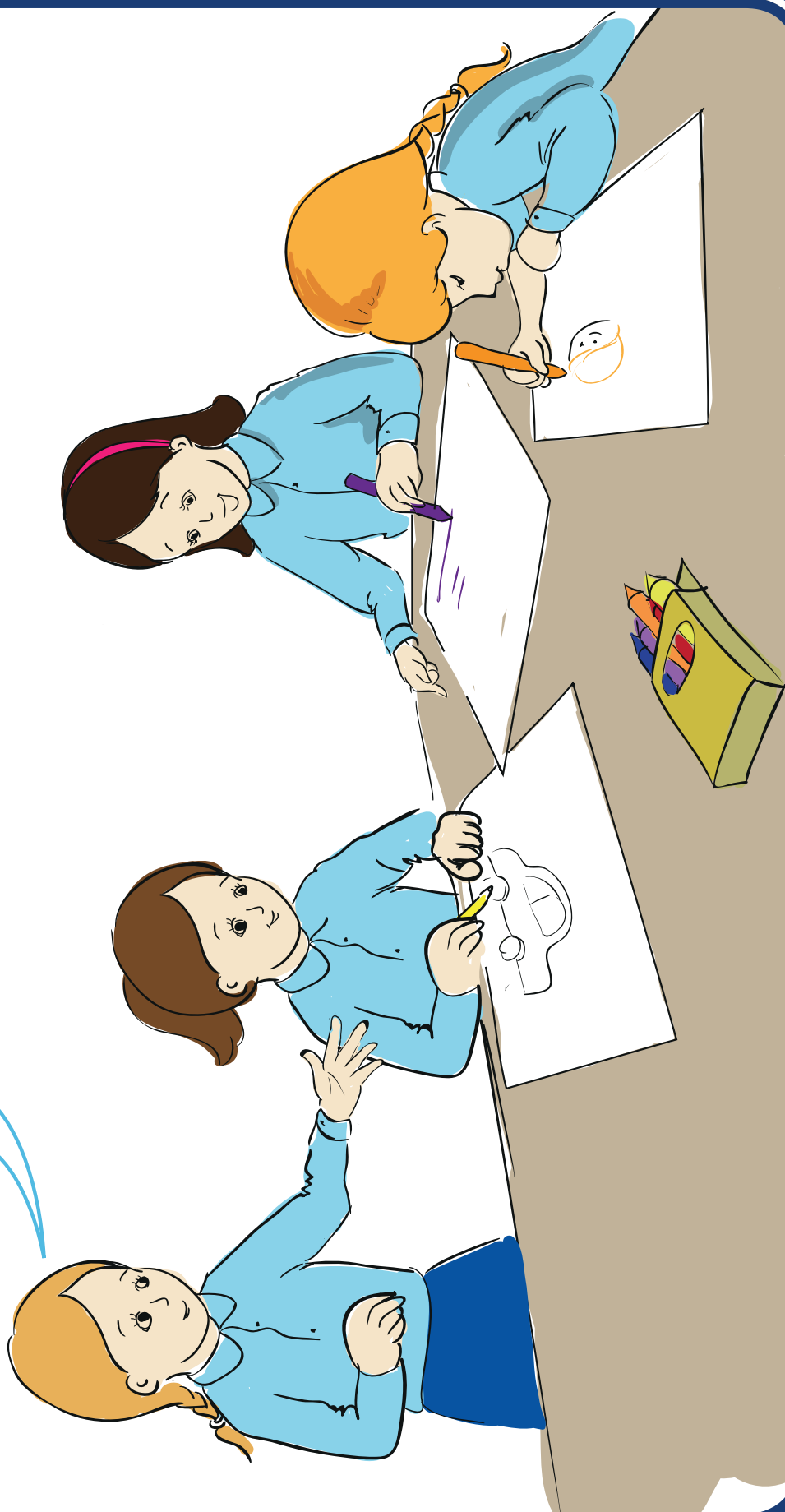
אפשרות ב'

לך לעינים את האירי.
"קחי, אני יודעת עתה טוב"

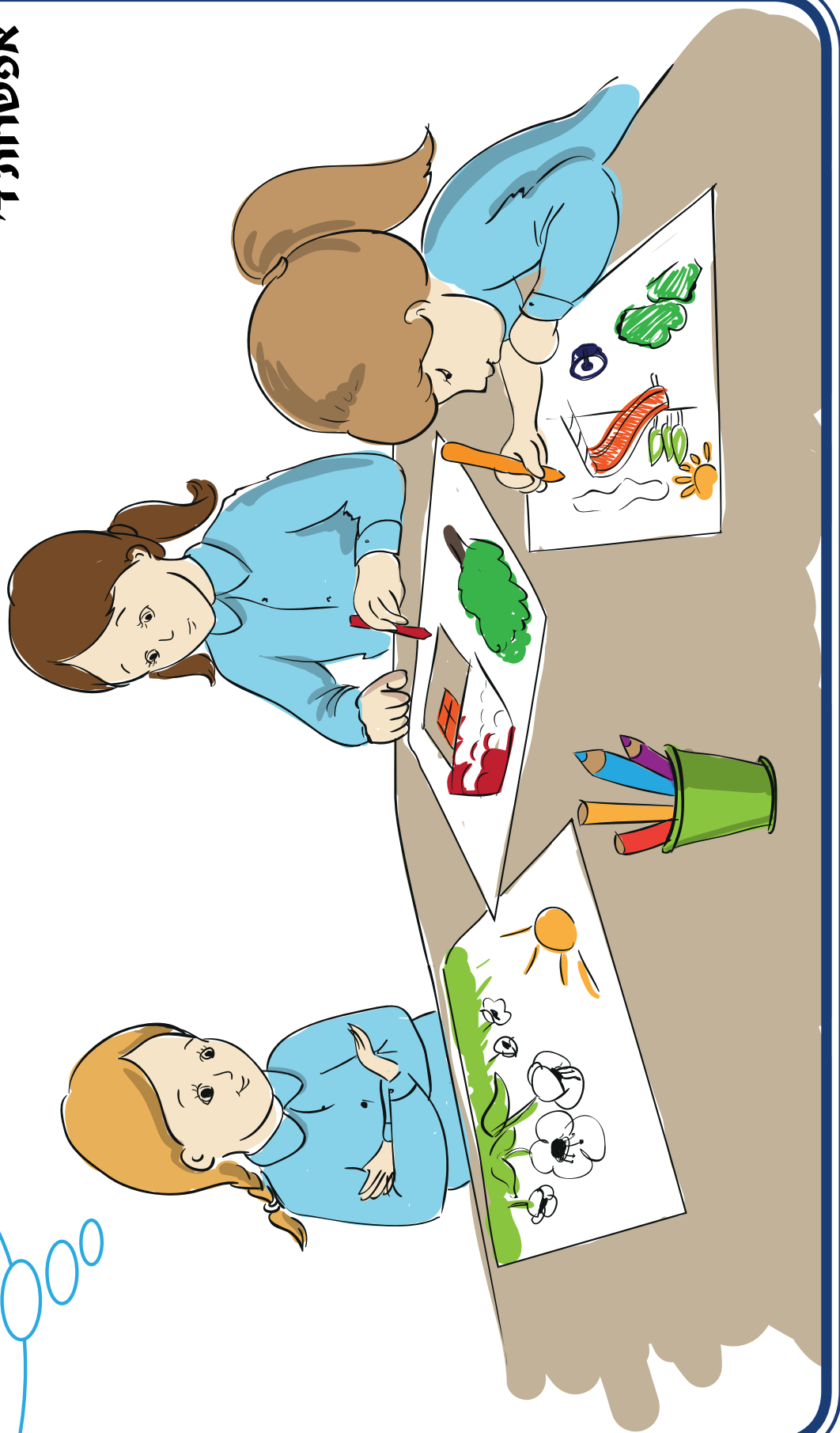
אפשרות ג'

האבא האדום האדום
"אפואר לקבל את
זאב זלזל וזאב"

אפשרות ד'

"לא עזרה להעדרגז.
אחכה עזרה ודעים
להעזר באז האדום."

